

Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi

Journal of Academic Language and Literature

PROF. DR. METİN AKAR'A ARMAĞAN

(Cilt/Volume: 5, Sayı/Issue: 4, Aralık/December 2021)

Abdullah KARAKAŞ

Doktora Öğrencisi, Yıldız Teknik
Üniversitesi
abdullahkarakas86@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-5508-6505>

Aynur, H., Çakır, M., Koncu, H., ve Özyıldırım,
A. E. (Ed.) (2021). *Osmanlı Edebî Metinlerinde
Teoriden Pratiğe Belâgat*. Klasik Yayınları

*Aynur, H., Çakır, M., Koncu, H., & Özyıldırım, A. E. (Ed.)
(2021). Rhetoric from Theory to Practice in Ottoman Literary
Texts. Klasik Yayınları*

Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/Received: 11.11.2021

Kabul Tarihi/Accepted: 07.12.2021

Yayın Tarihi/Published: 30.12.2021

Atıf/Citation

KARAKAŞ, A. (2021). Aynur, H., Çakır, M., Koncu, H., ve Özyıldırım, A. E. (Ed.) (2021). Osmanlı Edebî Metinlerinde Teoriden Pratiğe Belâgat. Klasik Yayınları. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 5(4), 2928-2934. <https://doi.org/10.34083/akaded.1022333>

KARAKAŞ, A. (2021). Aynur, H., Çakır, M., Koncu, H., & Özyıldırım, A. E. (Ed.) (2021). Rhetoric from Theory to Practice in Ottoman Literary Texts. Klasik Publications. *Journal of Academic Language and Literature*, 5(4), 2928-2934. <https://doi.org/10.34083/akaded.1022333>

Bu makale iThenticate programıyla taranmıştır.
This article was checked by iThenticate.

Öz

Düzgün ve yerinde söz söylemenin kurallarını inceleyen belâgat, eski Türk edebiyatının çalışma alanına giren metinleri anlamak ve değerlendirmek için önemli bir bilim dalıdır. Beyân, me'ânî ve bedî' şeklinde üç ilime ayrılan belâgat, Osmanlı "edebî" metinlerini değerlendirebilmek için de elzemdir. Bundan dolayı belâgat ve ihtiva ettiği beyân, me'ânî ve bedî' ilimleri üzerine çok sayıda akademik çalışma yapılmıştır. Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları (ETEÇ) üst başlıklı çalıştay dizisinin son toplantısında sunulan tebliğlerin kitap hâline getirilmesiyle hazırlanan *Osmanlı Edebî Metinlerinde Teoriden Pratiğe Belâgat* isimli eser bu çalışmaların güzel örneklerindedir. "Eserler", "Terimler", "Metinler" olmak üzere üç ana başlıktan oluşan kitapta, belâgat konusunda çalışma yapan birçok araştırmacının makalesine yer verilmektedir. Kitap, belâgatin hem teorik hem de pratik açıdan tartışılmasına katkı sunacak çalışmaları ihtiva etmektedir. Eserde sadece belâgate değil belâgatin alt başlıkları hakkında yazılan makalelere de yer verilmektedir. Bu yönüyle kitabın etraflı ve hacimli bir eser olduğunu, Osmanlı edebî metinlerini anlamak için ortaya çıkan belâgat üzerine yapılacak çalışmalara öncülük edeceğini belirtmek gerekir. Bu yazıda *Osmanlı Edebî Metinlerinde Teoriden Pratiğe Belâgat* başlıklı kitabın tanıtılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Belâgat, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları, Beyân, Me'ânî, Bedî

Abstract

Rhetoric investigates the rules of proper speech and eloquence, which is a significant field of science used to understand and evaluate the texts within the scope of classical Turkish literature. Rhetoric is approached in three different scientific field such as Beyân, me'ânî ve bedî' and its is also essential to assess the Ottoman "literary" texts. Therefore, numerous academic studies has been done regarding rhetoric and its encompassing field of studies beyân, me'ânî ve bedî'. Osmanlı Edebî Metinlerinde Teoriden Pratiğe Belâgat is a credible example of these studies which are prepared by collecting academic presentations into a book in the workshop series called Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları (ETEÇ) in its last meeting. The book consists of three main titles as "Works", "Concepts" and "Texts" and includes number of articles written by researchers who studies rhetoric. The book contains articles which would contribute to the discussion of rhetoric from both theoretical and practical points of view. In this work not only articles about the rhetoric, but articles concerning the subtopics of rhetoric are included as well. Thus, in this regard, its constructive to state that the book is quite detailed and voluminous and would become pioneering amongst studies in the field of rhetoric which emerges to understand the Ottoman literary texts. In this review, it is aimed to introduce the book named Osmanlı Edebî Metinlerinde Teoriden Pratiğe Belâgat.

Keywords: Rhetoric, Classical Turkish Literature Studies, Beyân, Me'ânî, Bedî

On beş sene boyunca (2005-2019) her yıl nisan ayının son cuma günü düzenlenen Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları (ETEÇ) üst başlıklı çalıştay dizisi yayımladığı 15. kitabıyla sona erdi. ETEÇ, eski Türk edebiyatına ilgi duyan herkes için ortak bir mecraydı. Bu mecraya talebe olarak başlayanlar zamanla alanında uzman birer hoca oldu. Bu mecraya sayesinde daha önce konuşulmayan konular, eski Türk edebiyatı ve diğer disiplinler için gündemine geldi. Bu çalıştaylar içerisinde belki en dikkat çekenlerin Sebki Hindi ve Mecmûa üzerine yapılanların olduğunu söylemek mümkündür; zira bu konular ilk kez müstakil olarak ele alınıp araştırmacı ve ilgililere sunuldu. ETEÇ sayesinde öğrenciler farklı üniversitelerde eski edebiyat alanında çalışma yapan hocalarla tanışma fırsatı buldu. Eski Türk edebiyatına dair birçok mesele, fikir, makale ve hatta tez çalışmaları ETEÇ'in düzenlendiği mekânlarda tartışıldı, mütalaa edildi. Böylesine uzun soluklu, değerli ve zorlu bir çalışma için ETEÇ düzenleme kuruluna ne kadar teşekkür etsek azdır sanırım.

İlk çalıştayda Sebki Hindi'yi konu edinen ETEÇ daha sonraki iki çalıştayda eski Türk edebiyatına modern yaklaşımlar açısından bakmayı gündeme getirdi. Ardından eski edebiyatta ortaya çıkmış edebî türler üzerine çalıştay düzenleyen ETEÇ beşinci çalıştayda dikkatleri nesre çekmek için düzyazıda dil, üslup ve türler meselesini gündeme taşıdı. Çalıştay dizisinin altıncı toplantısında eski edebiyatın romanı olarak adlandırılan mesnevi hakkında tebliğler sunuldu. İçinde her türlü metni ihtiva eden mecmûa meselesi çalıştayın bir sonraki başlığıydı. Ardından sırasıyla Divân şiirinin nazım şekillerinden kaside, Osmanlı'da telif ve tercüme, Osmanlı edebiyatına yeni yönelimler konuları hakkında araştırmacılar çalıştaylarda tebliğler sundu. On birinci çalıştay, Divân şiirinin en çok öne çıkan nazım şeklini yani gazeli merkeze aldı. Eski Türk edebiyatı çalışmalarında esas unsur olan metin neşri, çalıştay dizisinin on ikinci programında her yönüyle ele alındı. Daha sonraki çalıştay dizisinde güldürücü metinler üzerine tebliğler kabul edilirken bunun ardından ise edebiyat-musiki ilişkisini irdeleyen çalışmalara yer verildi. Kitapların, toplantılarda sunulan bildirilerin makaleye dönüşmüş hâllerini sunmalarının yanı sıra titiz bir editoryal süreçten geçerek okuyucunun önüne çıkmaları da dikkat çekmekteydi.

Yukarıda özetlemeye çalıştığım ETEÇ dizisinin on beşinci ve son çalıştayında sunulan tebliğler, *Osmanlı Edebî Metinlerinde Teoriden Pratiğe Belâgat* başlığıyla çalıştay dizisinin son kitabı olarak Klasik Yayınları tarafından yayımlandı. Hazırlayanların ön sözüyle başlayan kitap, Ali Emre Özyıldırım'ın etraflı bir şekilde kaleme aldığı "Giriş" yazısıyla karşılaşmaktadır okurlarını. Özyıldırım "Giriş" yazısında önce belâgatın eski Türk edebiyatının poetikası açısından önemine değinip ardından kitaptaki makaleleri kısa değerlendirmeler eşliğinde tanıtmaktadır. Giriş yazısının ardından sırasıyla "Eserler", "Terimler", "Metinler" başlıklı üç bölüme ayrılan kitapta toplamda on üç makale yer almaktadır. ETEÇ'in son kitabı olması hasebiyle eserin sonunda bir de ek bulunmaktadır. İki kısımdan müteşekkil ekin birinci bölümünde ETEÇ aracılığıyla yayımlanan tüm makalelerin hem kronolojik hem de yazar adına göre alfabetik listesi okurun istifadesine sunulmuştur. Ekin ikinci bölümünde ise on beş sene boyunca ETEÇ'i büyük

fedakârlıklarla düzenleyenlerin bu büyük maceraya dair izlenim ve değerlendirmelerine yer verilmiştir.

Üç ana bölümden oluşan kitabın ilk bölümü "Eserler" başlığını taşımaktadır. Bölümün ilk yazısı, uzun yıllar belâgat konusunda çalışmış, eskir Türk edebiyatının duayen ismi Kâzım Yetiş'in "Türkçe'de Belâgat Kitaplarının Çerçevesi" başlıklı makalesiyle başlamaktadır. Türkçe belâgat kitapları üzerine yaptığı çalışmalarla eski Türk edebiyatına çok sayıda eser kazandıran Yetiş, makalesinde önce belâgat kitaplarının tarihî seyri hakkında kısa bilgiler vermektedir. Belâgat ilminin *Kur'ân-ı Kerim*'i doğru anlamak için ortaya çıktığına dikkat çektikten sonra belâgat kavramının tarihî seyir içerisinde nasıl anlaşıldığına değinmiştir. Son olarak belâgat konusundaki temel problemlerin nasıl ele alınması gerektiği hususunda tespit ve öneriler sunan Yetiş'in dikkat çektiği noktalar, araştırmacılar için yol gösterici niteliktedir. Kitabın böyle bir makaleyle başlaması okurun belâgat konusunda genel bir bakış açısı kazanmasını sağlamaktadır.

Eserler bölümünün ikinci yazısında Osman Horata, "Klasik Belâgatte Söz Estetiğinin Temel İlkeleri" başlıklı makalesinde klasik dönemde kaleme alınmış belâgat kitaplarında yer alan söz estetiğine dair tespitlerin varlığına işaret etmiştir. Horata, bu tespitlerin günümüz edebiyat eleştiri kavramlarıyla örtüştüğünü dile getirmektedir. Ayrıca Horata, söz estetiğini el-Cürçânî (ö.1078-79), Sekkâkî (ö. 1229) ve Kazvî'nin (ö. 1283) eserleri üzerinden altı temel ilke altında incelemektedir. Yazıda son olarak Türk edebiyatında on dokuzuncu asırda Arap belâgatinden ayrı millî bir belâgat oluşturma teşebbüsünün Cumhuriyet Dönemi'nde sekteye uğradığı dile getirilmiştir. Son dönemde belâgat üzerine yapılan çalışmalar her ne kadar ümit verici olsa da Türk edebiyatında teşekküllü bir belâgat eseri ortaya koyamadığımız gerçeği de makalede haklı olarak vurgulanmaktadır.

Üçüncü yazı Ankaravî'nin (ö. 1631) meşhur eseri *Miftâhu'l-Belâga*'sını inceleyen Sooyong Kim tarafından kaleme alınmıştır. Kim makalesinde Ankaravî'nin söz konusu eseri nasıl kaleme aldığını ve eserde nelerden bahsedildiğini veciz şekilde anlatılmaktadır. Bunun yanı sıra makalede *Miftâhu'l-Belâga* ile Mahmûd-ı Gâvân'ın (ö. 1481) Farsça *Menâzıru'l-İnşa*'sı mukayese edilmiştir. Bilindiği üzere on yedinci yüzyıl, Osmanlı sahasında Sebk-i Hindî tesirlerinin görülmeye başlandığı bir dönemdir. Bu etki sadece şiir düzeyinde değil edebî eserlerin tamamında kendini gösterir. Bu durumun göz önünde bulundurulması gerektiğine dikkat çeken Kim, Ankaravî'nin eserini söz konusu dönemde etkili olan edebî üslupları dikkate alarak incelemektedir. Böylece ortaya farklı bir değerlendirme çıkmaktadır.

Bölümün diğer yazısı Ali Emre Özyıldırım tarafından kaleme alınmıştır. Özyıldırım yazısında bugüne kadar kayıtlara girmemiş *Redîfe Tercümesi Ferîde* başlıklı eseri, bilim dünyasına tanıtmıştır. Yazısının sonunda söz konusu eserin çevriyazısını okurun istifadesine sunmuştur. Ayrıca, bu eserin meçhul mütercimi olan ulemâdan Ahmed Âsım el-Üsküdârî'yi (ö. 1889) edebiyat dünyasına tanıtmaktadır. Özyıldırım, Ahmed Âsım'ın hayat hikayesini kısaca anlattıktan sonra esere konu olan ana metin ile tercüme hakkında

kısa bilgiler vermektedir. Özyıldırım, yazısının ikinci kısmında *Feride* tercümesi üzerinden belagat bağlamında medrese-Türkçe ilişkilerine dair görüşlerini sunmuştur. Burada dikkat çeken husus Osmanlı'daki medrese eğitiminin Osmanlı şairlerini nasıl etkilediğidir. Bu husus çoğu zaman gözden kaçsa da esasında medrese eğitiminin Osmanlı şairlerini en çok etkileyen unsurların başında geldiğini söylemek yanlış olmasa gerek. Son olarak şunu söylemek gerekir, makaleye konu olan tercümenin yazının sonunda çevriyazı şeklinde verilmesi söz konusu tercüme hakkında çalışma yapmak isteyen araştırmacılar için imkân sunmaktadır.

"Eserler" bölümünün son yazısı Furkan Öztürk tarafından kaleme alınmıştır. Bilindiği üzere Osmanlı nesri genellikle "sade, orta, süslü" şeklinde üçe ayrılır. Öztürk yazısında öne sürdüğü haklı gerekçelerle bu taksimin Osmanlı mensur eserlerini anlamakta eksik kaldığına dikkat çekmektedir. Ardından, Tanzimat sonrasında oluşan belagat tartışmalarının merkezinde yer alan Recâîzâde Mahmûd Ekrem'in kaleme aldığı *Ta'lîm-i Edebiyat* isimli eserdeki seci konusuna odaklanmaktadır. Ayrıca makalede belagat konusu üzerinden gelenekçi-yenilikçi tartışması dile getirilmiştir. Tanzimat'taki edebî dönüşümün öncülerinden olan Recâîzâde üzerinde dikkatlice durulması gereken bir isimdir. Bu duruma dikkat çeken Öztürk, Tanzimat döneminde kalem oynatan yazarların geçirdiği değişime vurgu yapmaktadır.

Kitabın ikinci bölümü "Terimler" başlığını taşımaktadır. Bu bölümün ilk yazısını kaleme alan Berat Açıl "İcâzın tezahürü olarak mu'cize: Klasik Türk şiirinin estetik gayesi" başlıklı makalesinde divan şairlerinden getirdiği örnek beyitler ışığında icaz kelimesine odaklanıyor. Açıl yazısında öncelikle i'câzül-Kur'ân tartışmasını kısaca özetlemiş ve ardından belâgat alimlerinin konuyla ilgili fikirlerini okurun istifadesine sunmuştur. Klasik Türk şiirinin amacının ne olduğunun ya da divan şairlerinin şiir yazma amaçlarının henüz yeterince irdelenmediğini düşünen Açıl, yazısının ikinci kısmında söz konusu eksikliğe işaret ederek i'câz kavramına dikkat çekmektedir. Bu minvalde makalede esas olarak Kur'an-ı Kerim'in ifade gücüne erişmek isteyen Osmanlı şairlerinin i'câz kavramını estetik bir gaye olarak belirlediklerini ve bu kavramı şiirlerinde kullandıkları mucize kelimesiyle belirgin kıldıklarını iddia etmektedir.

Bölümün ikinci yazısını kaleme alan Derya Adalar Subaşı, makalesinde hakikat-mecaz ilişkisinin edebî sanatlar bağlamında klasik Arapça kaynaklarda nasıl işlendiğine ve modern dilbilimdeki yansımalarına odaklanmıştır. Yazısında öncelikle hakikat ve mecaz kavramlarını klasik kaynaklara başvurarak açıklamaya çalışan Subaşı, daha sonra mecaz türleri konusuna aydınlık getirmektedir. Arap dil âlimlerinin mecaz hakkındaki görüşlerini bildirdikten sonra günümüz dil çalışmalarında hakikat ve mecaz felsefesine odaklanmaktadır.

Bilindiği üzere Tanzimat sonrası Türk edebiyatında ciddi yenilik çalışmaları meydana gelmiştir. Belâgat de bu yenilik çalışmalarından payına düşeni almıştır. Mücahit Kaçar ve Bahadır Güneş'in birlikte kaleme aldığı "Belagat terimleri yerine kullanılan terimlere dair"

başlıklı makale işte bu yenilik çalışmaları neticesinde belâgat kavramlarında ortaya çıkan yeni terim bulma sorununa odaklanmaktadır. Makalede Tanzimat'tan Cumhuriyet Dönemi'ne kadar yazılan belâgat kitaplarındaki terim karmaşasının arka planı verilmiştir. Özellikle günümüz dilbilim çalışmalarında söz sanatlarındaki Arapça ya da eski terimlere yeni karşılık bulma istekleri gözler önüne serilmiştir. Ayrıca, bazı araştırmacıların eskidiği varsayılan terimlere Türkçe isimler bulma gayretine okuyucunun istifadesine sunulmakta. Makalenin sonuna eklenen tablo uzun zaman diliminde yapılan terim bulma çalışmalarını kısaca özetlemektedir.

Bölümün dördüncü yazısında Ayşe Yıldız, "Belâgat kitapları ve mensur metinler ışığında Türk edebiyatında murassa seciye bakış" başlıklı makalesinde çoğu on dokuzuncu yüzyılda yazılmış 22 belâgat kitabını murassa seci açısından incelemiştir. İncelemesinde önce Sekkâki (ö. 1229) ve Kazvîni (ö. 1338) ekolünden gelip klasik Arap belâgatini örnek alan grubu değerlendirmektedir. Ardından, Recâzâde Mahmûd Ekrem'in secide Türkçe cümle yapısını merkeze koyan anlayışının etkisinde kalan grubu ele almıştır. Bu iki farklı grubun murassa seciyi nasıl tasnif ettiğini, nasıl işlediğini ve örneklerin hangi mantıkla seçildiğini irdelemektedir. Ayrıca incelediği kaynak eserlerdeki çelişkileri de okuyucunun istifadesine sunmuştur.

İkinci bölümün son yazısında Mustafa Kılıç "Türkçe belâgat kitaplarında terminoloji sorunu: tazmîn örneği" başlıklı makalesinde belâgat eserlerinde sorunlu şekilde ele alınan tazmîn terimini inceler. Kılıç önce Arap edebiyatı için kaynak niteliğindeki belâgat eserlerinde tazmîn kavramının nasıl tanımlandığını aktarır. Ardından Türkçe belâgat kitaplarında tazmînin tanım ve tasnifini yapar. Daha sonra Cumhuriyet Dönemi'nde yazılan söz sanatlarına dair eserlerde tazmînin nasıl ele alındığını irdeler. Son olarak da Osmanlı divan şairlerinden ve tezkire yazarlarından örnekler getirerek tazmînin hem teorik hem de pratik düzeyde nasıl ele alınıp işlendiğini tartışır.

Kitabın "Metinler" başlıklı bölümünün ilk makalesi Benedek Péri tarafından kaleme alınan "On altıncı yüzyıl klasik Türk edebiyatında 'merdâne' gazeller ve belâgat" isimli makalesidir. Péri, makalesine gazele dair genel bir değerlendirme yaparak başlar. Ardından gazelde işlenen konulardan yola çıkarak sözü merdâne gazele getirir. Merdâne gazellerin âşıkâne ve sûfiyâne gibi diğer gazel türlerinden özellikle üç noktadan ayrıldığını dile getirir: söz sanatları, vezinler ve özgünlük. Péri'ye göre merdâne gazeller herkesin anlayabileceği söz sanatları ile kaleme alınmakta, merdâne gazellerde belli vezinler kullanılmakta ve söz konusu gazeller sadece Türk edebiyatında bulunmaktadır. Péri, makalesinde Türk edebiyatının farklı coğrafyalarından merdâne gazel örnekleri getirmenin yanı sıra söz konusu gazelleri halk edebiyatı ürünleriyle mukayese etmektedir. Son olarak Péri, Fars edebiyatında merdâne gazel türünün ya da merdâne şiirlerin olmadığını vurgulamaktadır.

Bölümün ikinci yazısında Ahmet Tanyıldız, Farsça kaleme alınan *Reşfü'l-Elhâz* isimli kavramlar sözlüğünü Türkçeye tercüme eder. Bilindiği üzere şairler, sevgiliye ait güzellik unsurlarını anlatmak için teşbih, istiare, mecaz-ı mürsel gibi mecaza dayalı söz sanatlarına

başvurmuşlardır. Bu noktada gazelin temelinde mecaz olduğunu söylemek gerekir. Ayrıca şu da bilinen bir vakadır ki mecaza dayalı dil kullanımı tasavvuf aracılığıyla şiire yerleşmiştir. Tasavvufî anlatılarda hakikatin (sır) açıklanamaması örtülü bir dil (mecaz) kullanımını zorunlu kılmıştır. Bu durum da hakikat-mecaz gerilimine neden olmuştur. Tanyıldız'ın tercümesini sunduğu eser bu gerilimin şifrelerini sunmaktadır. Bu minvalde eserin, "mâşuka dair kavramlar", "âşık ile mâşuk arasındaki münasebete dair kavramlar", "âşık ve onun hâllerine dair kavramlar" olmak üzere üç ana başlıkta toplandığı söylenebilir.

Bölümün üçüncü yazısında Christiane Czygan'ın "Tercihler ve gözardı edilenler: Muhibbî Dîvânı'nın Hamburg Nüshası'ndaki belâgat hünerleri" başlıklı makalesi yer alır. Czygan makalesinde, başlıktan da anlaşılacağı üzere, *Muhibbî Dîvânı*'ndaki belâgat açısından dikkat çeken bazı gazelleri inceleyip söz konusu gazellerdeki belâgat unsurlarını tahlil eder. *Muhibbî Dîvânı*'nın diğer nüshalarında olmayan şiirleri barındıran Hamburg nüshasını tanıtan Czygan makalesinde söz sanatlarının kullanımından yola çıkarak Muhibbî mahlaslı Sultan Süleyman'ın (ö. 1566) şair portresini sunmuştur.

Kitabın ek kısmında on beş sene boyunca aralıksız düzenlenen Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları'na (ETEÇ) dair yazar ve makale isimlerinin olduğu toplu dizine yer verilir. Ayrıca, kitabın sonunda Hatice Aynur, Hanife Koncu, Müjgân Çakır, Ali Emre Özyıldırım ve Ersu Pekin'in ETEÇ'e dair görüşlerine yer verilir. Bu çalışma ile ETEÇ noktalandı. Noktayı koyanlar geride 15 kitap, 197 makale, yüzlerce saat sunum ve binlerce talebe bıraktı. Eski Türk edebiyatı sahasına yaptıkları katkılardan dolayı değerli hocalarımıza teşekkür ederiz.

Sonuç olarak bu kitap vesilesiyle eski Türk edebiyatının önemli uğraşlarından olan belâgat konusu eserler, metinler ve terimler üzerinden tartışılmaktadır. Farklı araştırmacıların makalelerine yer veren çalışma sayesinde belâgat konusuna dair farklı görüşler tek bir eserde toplanarak bilimsel çalışma yapmak isteyenlerin istifadesine sunulmaktadır. Eserde belâgat çalışmalarının tarihî serüvenine yer verildiği gibi bu tarihî serüvende ortaya konan temel ilkeler de tartışılmaktadır. Ayrıca eserde farklı metin örnekleri üzerinden belâgat konusu teori ile pratik arasındaki ilişki yönünden de incelenmiştir. Mecaz, hakikat, mucize ve seci gibi belâgatin önemli kavramları hem divan şiirinin estetik arka planı hem de pratikteki karşılığı olma açısından ele alınmaktadır.

Kaynak

Aynur, H., Çakır, M., Koncu, H., ve Özyıldırım, A. E. (Ed.) (2021). *Osmanlı Edebî Metinlerinde Teoriden Pratiğe Belâgat*. Klasik Yayınları.